

Vízgyűjtő-gazdálkodás tervezése a Balaton térségében

Tahy Ágnes

Országos Vízügyi Főigazgatóság

**Tógazdálkodás Aktuális kérdései
Tihany, 2014. április 29.**

A Víz Keretirányelv

A 2000/60/EK irányelv az európai közösségi intézkedések kereteinek meghatározásáról a víz politika területén (VKI)

A Víz Keretirányelv célja 2015-re (ill. 2021-re, 2027-re) a vizek jó állapotának elérése

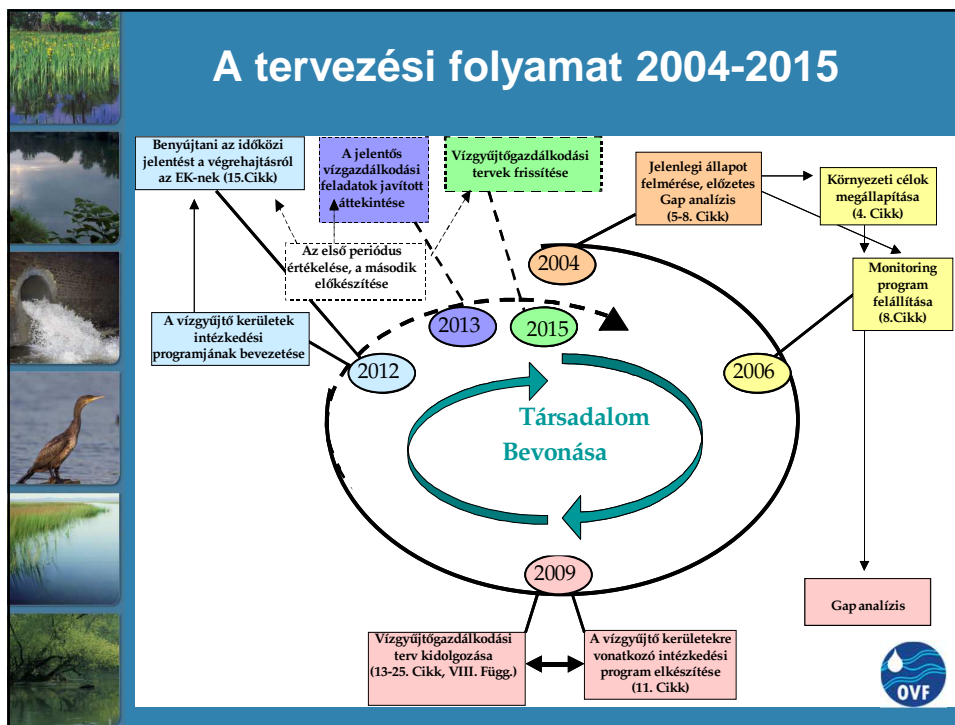
2006. december 22-től üzemeltetni kell a monitoringot, amely alapján értékelni kell az állapotot és az intézkedések hatását.

2009. december 22-re el kellett készíteni az első stratégiai tervet az un. „Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervet”

2010-2015 között (6 év alatt) végre kell hajtani a VGT-ben leírt intézkedési programot. 2012. december 22-ig el kell indítani az intézkedéseket és erről jelentést kell tenni az EU felé.

2015. december 22-ig felül kell vizsgálni az első tervet, az intézkedési programot és végrehajtását értékelni kell.

A második VGT ütemterve

FELADATOK	2013												2014												2015											
	Jan.	Feb.	Már.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Déc.	Jan.	Feb.	Már.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Déc.	Jan.	Feb.	Már.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Déc.
2000. évi Víz Keretirányelv (VKI) hatályba lépése 2000. december 22.																																				
VKI rendelkezéseinek kiértékelése hazai jogszabályokba																																				
1. Nemzeti Jelentés (VKI 3. cikkely) - hatáskör és illetékesség																																				
2. Nemzeti Jelentés (VKI 5. cikkely) - első jelentés, gazdasági elemzés																																				
3. Nemzeti Jelentés (VKI 8. cikkely) - monitoring program																																				
A monitoring folyamatok működésének																																				
4. Nemzeti Jelentés (VKI 13. cikkely) - VGT intézkedési program																																				
Az első VGT intézkedési programjának megvalósítása																																				
Összevont fontosság kiértékelése és prioritások meghatározása																																				
5. Nemzeti Jelentés (VKI 15. cikkely) - VGT kiértékelés előkészítése																																				
VGT felhívásokról - első szakasz																																				
VGT felhívásoknak önkormányzatok és vállalkozások részére																																				
Társadalombefogadás: önkormányzatok és vállalkozások részére																																				
Vízgyűjtők és vízterületek kijelölése és jelölése																																				
Teljesítés: számok és adatok az állapotok gyűjtésére																																				
Vízhasználat, gazdasági elemzés és szabályozás felhívása																																				
Védett területek nyilvántartása																																				
Monitoring bevezetése, előkészítése, kiértékelése vízterületek meghatározása																																				
Jelenlegi vízgazdálkodási problémák felmérése a vízgyűjtőkre																																				
A vízgyűjtőkre felhívás jelentős vízgazdálkodási problémák kijelölése																																				
VGT felhívásokról - második szakasz																																				
Társadalombefogadás: jelentős vízgazdálkodási problémák kijelölése																																				
Vízterületek és védett területek állapotának értékelése és bevezetése																																				
Környezeti célkitűzések felhívása																																				
VKI 4. cikkely (4), (5), (6), (7) területek alábbiakhoz köztük felhívása																																				
Az intézkedések hatékonyságának és megvalósíthatóságának vizsgálata																																				
Programok és tervek egyeztetése																																				
Az intézkedési program felhívása, előkészítése és megvalósítása																																				
Elmárási intézkedések megvalósítása, kiértékelése és megvalósítása																																				
A felhívások VGT területeinek kijelölése																																				
VGT felhívásokról - harmadik szakasz																																				
Társadalombefogadás: intézkedési program megvalósítása																																				
Az intézkedési program végrehajtása																																				
Társadalombefogadás: intézkedési program megvalósítása																																				
Le-szereztetés és Stratégia, Környezeti Vízgyűjtő																																				
A felhívások VGT végrehajtása																																				
A felhívások VGT végrehajtása																																				
Jelenlegi megvalósítás az Európai Bizottság, kiértékelés és megvalósítás																																				

Logo: OVf

Mérföldkövek, határidők

2014. július 22.

- A jelentős vízgazdálkodási problémák (JVP) közzététele

2014. december 22.

- 5. cikkely szerinti gazdasági elemzés („ex-ante” feltétel)

2015. április 22.

- A felülvizsgált vízgyűjtő-gazdálkodási terv(ek) tervezetének nyilvánosságra hozatala

2015. december 22.

- A végleges felülvizsgált vízgyűjtő-gazdálkodási terv(ek) nyilvánosságra hozatala

Háromszor 6 hónap társadalmi vita:

2013. július 22 - 2014. január 23. ütemterv/munkaprogram

2014. II. félévben JVP-k és

2015. II. félévben VGT2 tervezete

A VGT felülvizsgálat alapelvei

1. Kötelező elemek

- VKI-ban a második tervezéshez előírtak
- Új, vagy VKI-t módosító rendeletek előírásai

2. VKI által nem előírt változások

- A Bizottság javaslatainak figyelembe vétele
- Az első terv tanulságainak figyelembe vétele
- Az első tervből hiányzó részek, intézkedések pótlása
- Új szervezeti felépítés

VKI-val koordinált végrehajtás

- 2008/56/EK irányelv a tengervédelmi stratégiáról

2007/60/EK irányelv az árvíz-kockázatok értékeléséről és kezeléséről

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek és az árvíz-kockázat-kezelési tervek kidolgozása az integrált vízgyűjtő-gazdálkodás részét képezi. A VKI környezetvédelmi célkitűzéseire tekintettel fel kell használni a közös kapcsolódási pontok és előnyök kölcsönös lehetőségét, biztosítani kell a hatékonyságot és az erőforrásokkal való előrelátó gazdálkodást, miközben szem előtt kell tartani, hogy az illetékes hatóságok, valamint igazgatási egységek eltérőek lehetnek.

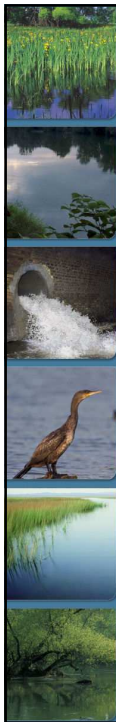
ÁKK irányelvben 24-szer hivatkoznak a VKI-ra, pl. VKI IV. melléklet szerinti védett területek közül az ivóvíz, fürdővíz és Natura2000-es területeket az ÁKK-ban is figyelembe kell venni

Bizottság ajánlásai

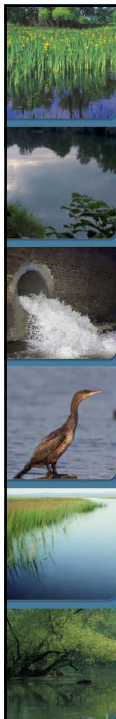
- Adathiányra visszavezethető problémák
 - Tipológia, referencia viszonyok
 - Interkalibráció, validáció
 - Felszíni víztest kijelölés, különösen erősen módosított víztestek
 - Ökológiai állapotértékelés – szürke víztestek
 - Kémiai állapotértékelés (felszíni vizeknél szürke víztestek, felszín alatt trend elemzés)

Bizottság ajánlásai

- Intézkedési programmal kapcsolatos észrevételek
 - Aggasztóan sok 4 (4) cikk szerinti mentesség (időbeli)
 - 4 (7) cikk szerinti mentesség alkalmazásának hiánya
 - VKI intézkedések nem megfelelő integrálása a mezőgazdasági kompenzációs, támogatási rendszerbe (UMVP), pl. természetes vízviisszatartó intézkedéseket kiterjedtebben kell alkalmazni
 - Szennyvíz irányelv alkalmazásában eltérő álláspontok

Bizottság ajánlásai

- Gazdasági kérdések
 - A monitoring megfelelő finanszírozásáról gondoskodni kell !!!
 - A VGT néhány elemének finanszírozása nem tűnik minden esetben biztosítottnak
 - Vízhasználatok körének értelmezése nem megfelelő – kötelezettségszegési eljárás folyamatban
 - Költségmegtérülés (szennyező fizet) elvét minden vízhasználatnál alkalmazni kell (pl. még a diffúz szennyezésre is)
 - Aránytalan költségek meghatározásának átláthatónak kell lennie

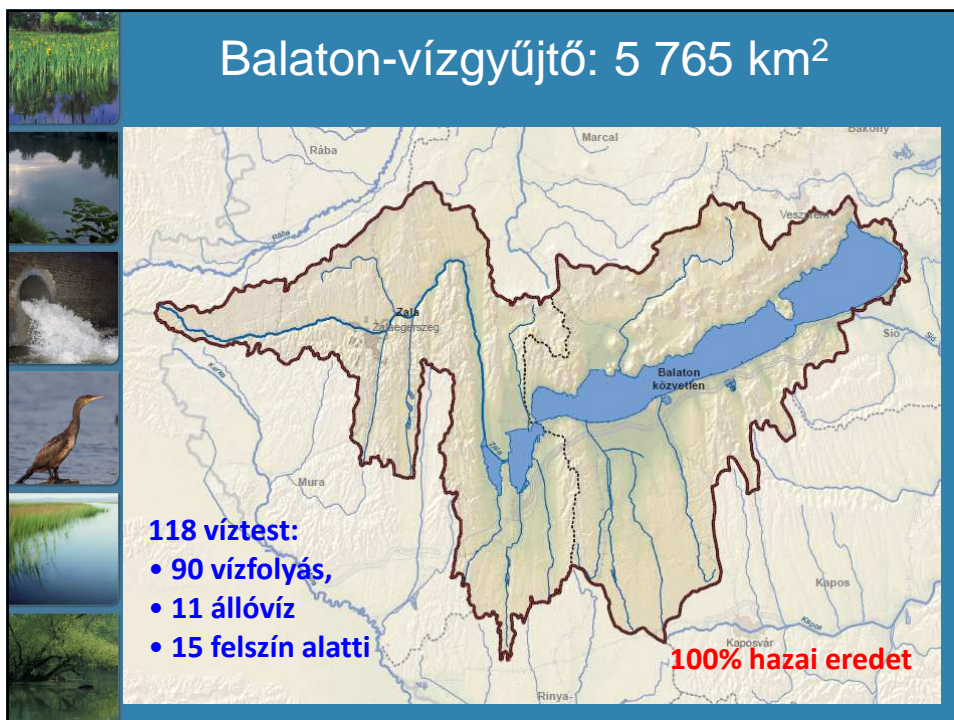

Tanulságok, vágyak...

- Határidők pontosabb betartása 😊
- Módszertanok finomítása, áttekinthetőség növelése (pl. erősen módosított víztestek) 😊
- Monitoring adatok begyűjtése 😊
- Monitoring adatok közzététele 😊
- Szürke víztestek arányának csökkentése 😊
- Intézkedések részletesebb kidolgozása, különösen a jó gyakorlat útmutatók elkészítése 😊
- Érdekcsoportok erőteljesebb bevonása 😊

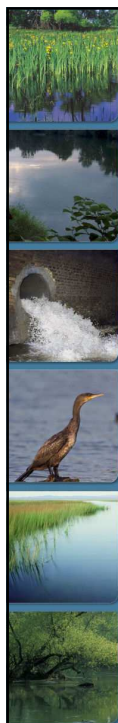

Első VGT intézkedési program

1. Átfogó államigazgatási intézkedések és fejlesztések
2. Táp- és szervesanyag terhelések csökkentése
3. Egyéb szennyezések megelőzése, kárelhárítása, kármentesítése
4. Felszíni vizek hidromorfológiai állapot javítása
5. Fenntartható vízhasználatok (vízkészlet-gazdálkodási)
6. Ivóvízellátás minősége és a biztonság javítása
7. Vizes élőhelyekre és védett területre vonatkozó

Jogszabály változás: szerves és tápanyag terhelés csökkentése

50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet - „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” - vízvédelmi sávokra vonatkozó előírásokat 2012. január 1-jétől kell alkalmazni

Nem juttatható ki

a) műtrágya a felszíni vizek partvonalától mért 2 méteres sávban;

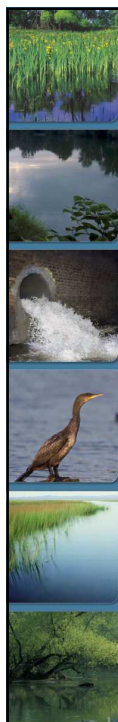
b) szervestrágya

ba) állóvizek partvonalától mért 20 méteres sávban,

bb) völgyzáró gátas halastavak esetében a partvonalától mért 5 méteres sávban,

bc) felszíni vízfolyások partvonalától mért 5 méteres sávban; a védőtávolság 3 m-re csökkenthető, ha a mezőgazdasági művelés alatt álló tábla 50 m-nél nem szélesebb és 1 ha-nál kisebb területű.

(2) Az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott védőtávolságok nem vonatkoznak a legeltetett állatok által elhullatott trágyára, amennyiben az az itatóhely megközelítése miatt következik be.

2010 előtt

Jogszabály változás: szerves és tápanyag terhelés csökkentése

2011. évi CCIX. Törvény a víziközmű-szolgáltatásról

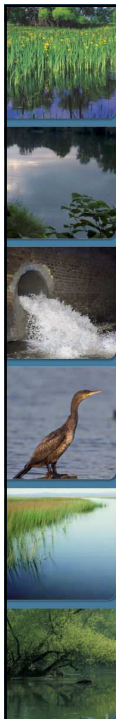
Szennyvízelvezetés és -tisztítás esetében az elszámolás a szennyvízelvezetési helyről a szennyvízelvezető víziközműbe kerülő szennyvíz mért mennyiségén alapul. Mérés hiányában az elszámolásnál a mért ivóvíz mennyiség és a más vízellátási létesítményből származó vízmennyiség összesített mennyiségét kell figyelembe venni

Az ingatlan tulajdonosa a víziközmű-rendszer üzembe helyezésétől számított egy éven belül köteles az ingatlant víziközmű-rendszerbe beköttetni, ha a közműves szennyvízelvezetés és -tisztítás biztosításához szükséges víziközmű-rendszer a közterületen az ingatlanról műszakilag elérhető módon kiépült és műszakilag rendelkezésre áll

Ha az ingatlan tulajdonosa kötelezettségét nem teljesíti, a települési önkormányzat jegyzője hivatalból kötelezi az ingatlan beköttetésére.

Adott ingatlan tekintetében mentesül a tulajdonos a szennyvízelvezető rendszerre történő beköttetési kötelezettség alól, ha hatályos vízjogi üzemeltetési engedéllyel üzemeltet egyedi szennyvízkezelő létesítményt, egyedi zárt szennyvíztárolót vagy saját célú szennyvíztisztító telepet.

A környezetvédelmi és vízügyi hatóság az ingatlan tulajdonosát közérdekből kötelezi az ingatlan beköttetésére, és ezzel a víziközmű-szolgáltatás igénybevételére, ha az egyedi szennyvízkezelő létesítmény vagy egyedi zárt szennyvíztároló közegészségügyi, környezetvédelmi vagy vízgazdálkodási szempontból káros hatása állapítható meg.

Monitoring és informatikai fejlesztések

KEOP-2.2.2 6 db mennyiségi monitoring 1,767 milliárd Ft
2 db laborfejlesztés 1 milliárd Ft

KEOP egyéb projektekben monitoring:

vízbázis-védelmi, természetvédelmi, komplex vízvédelmi (Kis-Balaton), hulladéklerakó rekultiváció, kármentesítés, stb.

KEOP-2.2.2 VKI végrehajtásához kapcsolódó informatikai rendszer fejlesztése 498 millió Ft

KEOP-6.3.0 (e-környezetvédelem)

OKIR fejlesztés 2,060 milliárd Ft,

OMSZ radar fejlesztés 757 millió Ft ,

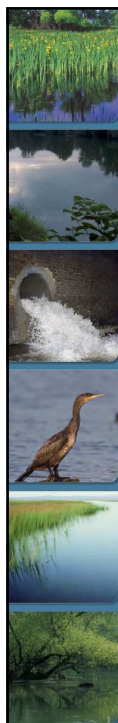
OKIR talajdegradációs alrendszer kialakítása 300 millió Ft ,

Vízügy EKG csatlakoztatás 200 millió Ft

KEOP-2.5.0/B ÁKK eszközrendszer kialakítása 882 millió Ft

2015-ig: OTH ivóvíz és fürdővíz adatbázis fejlesztése,

TIR továbbfejlesztése, INSPIRE fejlesztés

szerves és tápanyag terhelés csökkentése mezőgazdaság

Állattartó telepek korszerűsítése: 841 db; 163,3 milliárd Ft

hígtrágya: 9 millió m³; szilárd trágya 266 millió m²;

Agrár-környezetgazdálkodás: 13 253 db gazdaság;

1,114 millió ha; 276 milliárd Ft

Nem termelő mg. beruházás, pl. füves mezsgye: 1106 db gazdaság; 52 ezer ha; 1,85 milliárd Ft

Erdő-környezetvédelemi, pl. szálaló, tisztás: 13 253 db gazdaság; 13 674 ha; 2,875 milliárd Ft

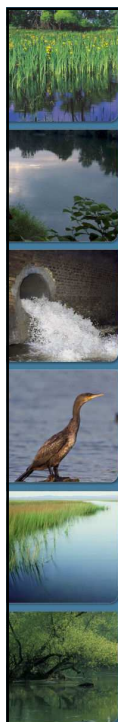
Első erdősírtés: 12 530 db gazdaság; 139 ezer ha; 42,24 milliárd Ft

Táj- és környezetvédelem szakképzés: 12 923 fő

261 millió Ft; szaktanácsadás: 2048 fő; 268 millió Ft

Halastavi Környezetgazdálkodási Program 84 db támogatás; 10 211 ha; 1,062 milliárd Ft

Σ488 milliárd

szerves és tápanyag terhelés csökkentése szennyvízkezelés

Települési szennyvízkezelés: Σ580 db projekt

Balaton RVG – 109 db szennyvizes projekt

KEOP-1.2.0 Szennyvíz Program: 186 db projekt; 440 milliárd Ft

KEOP-7.1.2.0 Szennyvizes projekt előkészítés:

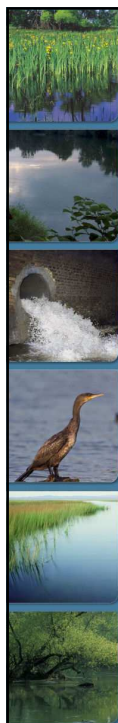
144 db; 12,4 milliárd Ft

ROP - ipari és települési szennyvíz, csapadékvíz:

182 db projekt; 48,5 milliárd Ft

K+F szennyvíz tisztítás: 31 db projekt; 2 milliárd Ft

Σ510 milliárd

Rekonstrukciós, rehabilitációs, revitalizációs „vizes” projektek

VGT-ben HA, HM, DU, VT intézkedések:

árterek helyreállítása, vízkivezetés, hallépcső, revitalizáció, meder vagy élőhely rehabilitáció, stb.

Σ239 projekt Σ188 milliárd Ft

Árvízvédelmi KEOP: 10 db projekt; 31 milliárd Ft

VTT árapasztó tározók: 4 db projekt; 82 milliárd Ft

VTT tájgazdálkodás: 7 db előkészítés; 0,5 milliárd Ft

Egyéb árvízvédelmi: 5 db projekt; 1,6 milliárd Ft

Felsőzsolca mobilgát – 7,2 milliárd Ft

KEOP rehabilitációs: 3 db projekt; 20 milliárd Ft

KEOP élőhely, LIFE+: 34 db proj.+20 előkészítés; 10 milliárd Ft

ROP-ok vízrendezés: 103 db projekt; 34 milliárd Ft

ROP-ok élőhely: 5 db projekt; 1,5 milliárd Ft

„A parti sáv rendezése a meder fenntartás feltételeinek javítását, és a *rendezett környezet kialakítását* szolgálja.”

1,2 milliárdért

**„rekonstrukció”
előtt és után**

TE2: Belterületi csapadékvíz-gazdálkodás

- Önkormányzati, VIZIG pályázatok (ROP-ból)
- Csapadékvíz-elvezetés ↔ csapadékvíz-gazdálkodás
- 424 db projekt 62,6 milliárd Ft
- 430 település, 718 352 lakos (~90 ezer Ft/fő)
- 1 803 025 m³ tározó térfogat - „VKI intézkedés”
- 184 projektben csapadékvíz-gazdálkodás is, ebből 10 db Balaton RVG-n!
- 25,7 milliárd Ft „valami VKI” intézkedés is, ebből 0,7 milliárd a Balaton RVG-n
- **59% csak elvezetés ↔ 41% gazdálkodási elem is**
- **Fontos kérdés: miért? → VGT2-ben javítani !**

Balaton RVG specialítások

ROP-ok természetes fürdőhely (strand) fejlesztések:

17 db projekt - Σ1,2 milliárd Ft

KEOP-2.2.1 Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer II. ütem megvalósítása 8,2 milliárd Ft

KEOP-3.1.2 - Élőhelyvédelem és rekonstrukció a Hévíz-tónál 230 millió Ft

NYDOP - Zalakarosi Gránit Gyógy- és Élményszobákban fejlesztések 2,8 milliárd Ft

BÉKA VÁR - Vizes élőhely bemutató park és ökoturisztikai oktatóközpont kialakítása a Keszthelyi kistérségben, a védett hévízi láp területén 360 millió Ft

KEOP-2.4.0 Sármellék-Zalavár volt szovjet katonai repülőtér kármentesítése 200 millió Ft

SI-HU ETE T-JAM - Geotermikus hasznosítások számbavétele, a hévízadók értékelése és a közös hévízgazdálkodási terv előkészítése a Mura-Zala medencében 150 millió Ft

www.euvki.hu
www.vizeink.hu

Köszönöm a figyelmet!